

Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen

Slopad avdragsrätt för privat pensionssparande

Januari 2015

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Lagförslag	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	4
2.2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	5
3	Pensionsparavdrag	9
3.1	Bakgrund	9
3.2	Slopad avdragsrätt för privat pensionssparande	9
3.3	Konsekvensanalys	11
4	Nedsättning av avkastningsskatt	14
4.1	Bakgrund	14
4.2	Nedsättning av avkastningsskatt vid avtal med utländskt tjänstepensionsinstitut	14
4.3	Konsekvensanalys	15
5	Återköp och förtida avslut	16
5.1	Höjd beloppsgräns	16
5.2	Slopad tidsgräns	16
5.3	Övriga återköp och avslut utan dispens	17
5.4	Delvisa återköp och förtida utbetalningar	18
5.5	Konsekvensanalys	18
6	Författningskommentar	20
6.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	20
6.2	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	20

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås att rätten att göra avdrag för premier för pensionsförsäkring och inbetalningar på pensionssparkonton (pensions-sparavdrag) med ett fast belopp om 1 800 kronor per år ska slopas. Enligt förslaget ska dock anställda som helt saknar pensionsrätt i anställning eller skattskyldiga som har inkomst av aktiv näringsverksamhet även fortsättningsvis kunna göra avdrag med belopp motsvarande det särskilda tilläggsutrymmet. Den 1 januari 2015 sänktes det fasta beloppet från 12 000 till 1 800 kronor per år.

I promemorian lämnas dessutom förslag gällande återköp av pensionsförsäkring och förtida avslut av pensionssparkonto. Det föreslås att beloppsgränsen för återköp och förtida avslut utan Skatteverkets medgivande ska höjas till ett prisbasbelopp samt att tidsgränsen för förtida avslut ska slopas. Vidare föreslås att de särskilda bestämmelserna om återköp och förtida avslut utan medgivande från Skatteverket, om försäkringen eller kontot inte är förenade med ett oåterkalleligt förmåns-tagarförordnande och betalning inte har gjorts under de senaste tio åren, ska slopas. Det lämnas även förslag om att dispensbestämmelserna ska ändras så att det framgår att Skatteverket får medge delvis återköp av pensionsförsäkring alternativt delvis utbetalning i förtid från pensions-sparkonto.

I promemorian lämnas slutligen förslag om att en obegränsat skatt-skyldig som har ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut ska ha möjlighet att sätta ned avkastningsskatten med ett belopp som motsvarar den utländska skatt eller kupongskatt som är hänförlig till tjänstepensionsavtalet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 10 a § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 a §¹

Skattskyldig som avses i 2 § första stycket 6 och 7 har rätt till nedsättning av skatten på försäkring med belopp som motsvarar den utländska skatt eller den skatt enligt kupongskattelagen (1970:624) som är hänförlig till försäkringen och som försäkringsgivaren eller den skattskyldige har betalat. Nedsättning för utländsk skatt medges bara om rätt till avräkning enligt lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt saknas. Med utländsk skatt avses dels sådan skatt som anges i 1 kap. 3 § nämnda lag, dels punktskatt och förmögenhetsskatt. Avräkningsbar skatt som kvarstår utnyttjad får räknas av senare år mot skatt enligt denna lag vilken avser samma försäkring.

Skattskyldig som avses i 2 § första stycket 6–10 har rätt till nedsättning av skatten på försäkring och avtal om tjänstepension med belopp som motsvarar den utländska skatt eller den skatt enligt kupongskattelagen (1970:624) som är hänförlig till försäkringen eller tjänstepensionsavtalet och som försäkringsgivaren, tjänstepensionsinstitutet eller den skattskyldige har betalat. Nedsättning för utländsk skatt medges bara om rätt till avräkning enligt lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt saknas. Med utländsk skatt avses dels sådan skatt som anges i 1 kap. 3 § nämnda lag, dels punktskatt och förmögenhetsskatt. Avräkningsbar skatt som kvarstår utnyttjad får räknas av senare år mot skatt enligt denna lag vilken avser samma försäkring eller tjänstepensionsavtal.

Den skattskyldige ska lämna de uppgifter som behövs för prövningen av begäran om nedsättning av skatt. Om det framgår att det finns förutsättningar för nedsättning, trots att den skattskyldige inte kan lämna samtliga de uppgifter som är nödvändiga för tillämpningen av nedsättningsreglerna, får nedsättning ske med skäligt belopp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Senaste lydelse 2011:1278.

2.2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 59 kap. 14 § ska upphöra att gälla,

dels att 58 kap. 18 och 32 §§, 59 kap. 5, 9, 13 och 16 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 59 kap. 1 a §, och närmast före 59 kap. 1 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

58 kap.

18 §²

En pensionsförsäkring får återköpas trots bestämmelserna i detta kapitel, om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst 30 procent av prisbasbeloppet. Återköp får också ske om

1. det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst ett prisbasbelopp,

2. försäkringen inte är förenad med ett oåterkalleligt förmåns- tagarförordnande, och

3. premier för försäkringen inte har betalats under de senaste tio åren.

I andra fall får återköp medges av Skatteverket, om försäkringstagaren är på obestånd och genom ett återköp kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl. Detta gäller dock endast om återköp får ske enligt försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer.

Bestämmelserna i detta kapitel hindrar inte återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken eller 15 kap. 8 § försäkringsavtalslagen (2005:104) av försäkringstagarens tillgodohavande. De hindrar inte heller en överföring av hela pensionsförsäkringens värde direkt till en annan pensionsförsäkring än som avses i 5 § om försäkringstagaren tecknar den i samband med överföringen hos samma eller annan försäkringsgivare med samma person som försäkrad. Överföringen ska i så fall inte anses

En pensionsförsäkring får återköpas trots bestämmelserna i detta kapitel, om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst ett prisbasbelopp. Ett sådant återköp ska avse hela pensionsförsäkringens värde.

I andra fall får Skatteverket medge återköp, om försäkringstagaren är på obestånd och genom ett återköp av hela eller en del av försäkringens värde kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl. Detta gäller dock endast om återköp får ske enligt försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2010:1277.

som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 4 och inte heller som en betalning av premier för pensionsförsäkring.

32 §

Ett pensionssparkonto får avslutas genom en utbetalning i förtid *vid den tidpunkt pensionen får börja betalas ut*, om behållningen då uppgår till högst 30 procent av prisbasbeloppet. Utbetalning i förtid får också ske om

1. behållningen på kontot uppgår till högst ett prisbasbelopp,
2. kontot inte är förenat med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande, och
3. inbetalning på kontot inte har gjorts under de senaste tio åren.

I andra fall får Skatteverket medge att kontot avslutas genom en utbetalning i förtid, om pensionsspararen är på obestånd och genom en utbetalning kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl.

Bestämmelserna i detta kapitel hindrar inte återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken av pensionsspararens tillgodohavande.

Ett pensionssparkonto får avslutas genom en utbetalning i förtid, om behållningen uppgår till högst ett prisbasbelopp.

I andra fall får Skatteverket medge att kontot avslutas genom en utbetalning i förtid *eller att en del av kontobehållningen betalas ut*, om pensionsspararen är på obestånd och genom en utbetalning kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl.

59 kap.

Vem som får göra pensionssparavdrag

1 a §

Pensionssparavdrag får göras av den som är obegränsat skattskyldig och som har

1. avdragsgrundande inkomst av anställning och helt saknar pensionsrätt i anställning, eller
2. avdragsgrundande inkomst av aktiv näringsverksamhet.

I 16 § finns bestämmelser om när sådant avdrag får göras också av den som är begränsat skattskyldig.

Pensionssparavdrag får även göras efter beslut om dispens enligt 8–12 §§.

5 §

Pensionssparavdraget får inte heller överstiga 1 800 kronor med tillägg enligt andra och tredje styckena.

För avdragsgrundande inkomst av anställning är tillägget, om den skattskyldige helt saknar pensionsrätt i anställning, 35 procent av inkomsten, dock högst 10 prisbasbelopp.

För avdragsgrundande inkomst av aktiv näringsverksamhet är tillägget 35 procent av inkomsten, dock högst 10 prisbasbelopp.

För avdragsgrundande inkomst av anställning får pensionssparavdraget inte överstiga vare sig 35 procent av inkomsten eller 10 prisbasbelopp.

För avdragsgrundande inkomst av aktiv näringsverksamhet får pensionssparavdraget inte överstiga vare sig 35 procent av inkomsten eller 10 prisbasbelopp.

9 §

För skattskyldiga som har avdragsgrundande inkomst i inkomstslaget tjänst och i huvudsak saknar pensionsrätt i anställning, får Skatteverket medge pensionssparavdrag med högst samma belopp som för sådana inkomster som avses i 5 § andra stycket. För skattskyldiga som fått särskild ersättning i samband med att en anställning upphört och som inte har ett betryggande pensionsskydd, får Skatteverket medge avdrag med ett högre belopp

För skattskyldiga som har avdragsgrundande inkomst i inkomstslaget tjänst och i huvudsak saknar pensionsrätt i anställning, får Skatteverket medge pensionssparavdrag med högst samma belopp som för sådana inkomster som avses i 5 § första stycket. För skattskyldiga som fått särskild ersättning i samband med att en anställning upphört och som inte har ett betryggande pensionsskydd, får Skatteverket medge avdrag med ett högre belopp.

13 §

Pensionssparavdrag som grundar sig på överskott av en näringsverksamhet eller inkomst i inkomstslaget kapital ska göras i inkomstslaget näringsverksamhet och annat pensionssparavdrag ska göras som allmänt avdrag, om inte annat sägs i 14 eller 15 §.

Pensionssparavdrag som grundar sig på överskott av en näringsverksamhet eller inkomst i inkomstslaget kapital ska göras i inkomstslaget näringsverksamhet och annat pensionssparavdrag ska göras som allmänt avdrag, om inte annat sägs i 15 §.

14 §

Om den skattskyldige ska göra pensionssparavdrag både i inkomstslaget näringsverksamhet och som allmänt avdrag, får han upp till 1 800 kronor fritt fördela avdraget mellan näringsverksamheten och allmänna avdrag.

Pensionssparavdrag får göras av den som är obegränsat skattskyldig. Sådant avdrag får också göras av den som är begränsat skattskyldig enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3, om dennes överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige.

Pensionssparavdrag får också göras av den som är begränsat skattskyldig enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3, om dennes överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige.

Den som är obegränsat skattskyldig bara under en del av beskattningsåret ska göra de avdrag som avser den tiden. Om dennes överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige, ska dock pensionssparavdrag göras för hela året.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte i inkomstslaget kapital.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2. De nya bestämmelserna tillämpas första gången för försäkringspremier som betalas och inbetalningar på pensionssparkonton som görs efter den 31 december 2015. Äldre bestämmelser gäller för premier som betalats respektive inbetalningar som gjorts före den 1 januari 2016.

3. Om beskattningsåret påbörjats men inte avslutats före ikraftträdandet tillämpas bestämmelserna i den äldre lydelsen för försäkringspremier som betalats och inbetalningar på pensionssparkonton som gjorts under beskattningsåret men före ikraftträdandet. I fråga om premier som betalats och inbetalningar som gjorts efter ikraftträdandet gäller att avdrag får göras för dessa bara till den del som avdragsutrymmet beräknat enligt 59 kap. 5 § i den nya lydelsen överstiger avdraget för premier som betalats respektive inbetalningar som gjorts under beskattningsåret men före ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 2009:1060.

3 Pensionssparavdrag

3.1 Bakgrund

Sparande i egna pensionsförsäkringar och på eget pensionssparkonto beskattas i dag enligt principen att premier och inbetalningar får dras av inom vissa ramar medan utfallande belopp är skattepliktiga. Det privata pensionssparandet är skattesubventionerat dels genom denna uppskjutna beskattning, dels genom att avkastningen beskattas med en nedsatt avkastningsskatt.

Avdragsrätten för privat pensionssparande begränsas för närvarande genom att pensionssparavdraget inte får överstiga ett fast belopp om 1 800 kronor per år. Det fasta beloppet sänktes från 12 000 till 1 800 kronor per år från och med den 1 januari 2015. För anställda som helt saknar pensionsrätt i anställning eller för skattskyldiga som har inkomst av aktiv näringsverksamhet är taket för avdrag högre. Dessa personer kan göra avdrag dels med ett fast belopp om 1 800 kronor, dels med ett tillägg som motsvarar 35 procent av den avdragsgrundande inkomsten, dock högst 10 prisbasbelopp. Pensionssparavdraget får inte överstiga summan av de avdragsgrundande inkomsterna.

3.2 Slopade avdragsrätt för privat pensionssparande

Promemorians förslag: Rätten att göra avdrag för premier för pensionsförsäkring och inbetalningar på pensionssparkonton (pensionssparavdrag) med ett fast belopp om 12 000 kronor per år slopas från och med 2016.

Anställda som helt saknar pensionsrätt i anställning eller skattskyldiga som har inkomst av aktiv näringsverksamhet ska även fortsättningsvis kunna göra avdrag med belopp motsvarande det särskilda tilläggsutrymmet.

Skälen för promemorians förslag: Det finns både offentligfinansiella och andra skäl som talar för en mer restriktiv syn på avdragsrätten för privat pensionssparande.

Avdragsrätten för privat pensionssparande har historiskt motiverats utifrån att det har funnits ett behov av att komplettera pensionen från det allmänna pensionssystemet. Möjligheterna att göra avdrag har dock stramats åt vid flera tillfällen.

Bestämmelserna om avdragsrätt för privat pensionssparande innebär att det lämnas en skattekredit för sparandet. Denna skattekredit återbetalas genom att utfallande belopp beskattas. Den ökade internationaliseringen i form av sparande utanför Sverige och individer som bosätter sig utomlands innebär att det kan vara svårt att få skattekrediter återbetalda.

Privat skattesubventionerat pensionssparande är ett komplement till de obligatoriska systemen och är frivilligt. Det finns skäl att spara privat till sin pension, särskilt för individer som vid pensioneringen kommer att ha en låg ersättningsgrad från allmän pension och tjänstepension. Privat pensionssparande kan ske i olika former, t.ex. banksparande, aktiesparan-

de och i fastigheter. Skattesubvention för privat pensionssparande ges dels genom möjligheten att skjuta upp beskattningen på det sparade beloppet, dels genom en nedsatt avkastningsskatt. Skattesubvention för privat pensionssparande har historiskt utgjort ett incitament att spara till sin egen pension. Skattelättnader för en viss typ av sparande har dock kostnader, dels direkta i form av minskade skatteintäkter, dels indirekta i form av att en icke-neutral beskattning av olika sparformer snedvrider investeringsbeslut och därmed leder till en mindre effektiv kapitalallokering i ekonomin. För att motivera en skattesubvention måste den ha andra positiva effekter som överstiger kostnaderna, exempelvis att det totala sparandet ökar eller att sparandet ökar i grupper som annars skulle ha sparat för lite till sin pension.

SCB:s statistik över vilka som använder avdraget för privat pensionssparande visar att såväl förekomsten av sparande som det genomsnittliga sparade beloppet ökar med ålder fram till pensionsåldern. Sparandet är som högst i åldersgruppen 50–64 år. Ett skattesubventionerat pensionssparande vid denna ålder kan inte betraktas som speciellt långsiktigt eller bundet eftersom den åldersgräns som skattemässigt reglerar uttagen anger att uttag får göras från 55 års ålder. Disponibel inkomst är också som högst vid denna ålder, vilket tyder på att en stor del av sparandet sker i grupper som troligtvis skulle spara även utan skatteincitament.

Vidare gynnar avdraget för privat pensionssparande främst dem som har höga inkomster vid spartillfället och som kan dra nytta av skillnader i skattesatser vid spar- och utbetalningstidpunkterna. Jobbskatteavdraget har vidare medfört att skatten på arbetsinkomster har sänkts för låg- och medelinkomsttagare. Det innebär att skillnaden i skattesatser vid spar- och utbetalningstidpunkterna har minskat för stora inkomstgrupper. Personer med lägre inkomster som gör pensionssparavdrag i dag kan till och med möta en högre skattesats vid utbetalningen av pensionen.

Den lägre avkastningsskatten på pensionssparande gynnar samtliga som sparar i pensionsförsäkring och på pensionssparkonto. Höginkomsttagare är dock mer benägna att ha denna typ av sparande och det genomsnittliga avdraget för privat pensionssparande ökar med inkomstnivån. Detta innebär att personer med högre inkomster drar större nytta av den lägre avkastningsskatten på pensionssparande än personer med lägre inkomster.

Forskningsresultaten om vilka effekter en subvention av privat pensionssparande har på det totala sparandet i ekonomin är också motstridiga.¹ Det är inte klarlagt att en skattesubvention har den avsedda effekten i form av ökat sparande och högre pensioner, än mindre att en eventuell nytta skulle överstiga kostnaderna för subventionen. Studierna visar däremot på en substitution mellan sparande i pensionsförsäkringar och i andra sparformer. Hur det privata pensionssparandet bäst bör utformas kan dock variera mellan individer. För vissa grupper kan ett låst sparande eller ett sparande i en försäkring vara motiverat, medan andra

¹ Se t.ex. Venti, S. F. och D. A. Wise (1990), "Have IRAs Increased U.S. Saving?: Evidence from Consumer Expenditure Surveys", *The Quarterly Journal of Economics*, 105(3), s. 661–698, och Gale, W. G. och J. K. Scholz (1994), "IRAs and Household Saving", *The American Economic Review* 84, s. 1233–1260.

kan ha mindre behov av att ha ett bundet sparande i finansiella tillgångar. Det kan t.ex. ifrågasättas om denna typ av sparande är den mest lämpliga för hushåll tidigt i livet, då de disponibla inkomsterna är relativt låga samtidigt som andra investeringar i t.ex. eget boende kan vara mer angelägna. En skattesubvention för en viss typ av sparande riskerar därmed att styra individens sparbeslut till en sparform som inte svarar bäst mot behoven. Att sparande på pensionssparkonto eller i pensionsförsäkring är låst, långsiktigt eller kan innehålla försäkringsinslag utgör således inte skäl för att skattesubventionera denna typ av sparande.

Det finns skäl för enskilda att spara till sin pension, men det finns inga entydiga motiv till att det bör ske i en viss skattesubventionerad sparform. Därutöver gynnar pensionssparavdragets konstruktion vissa grupper mer än andra. En skattesubvention av en viss typ av pensions-sparande är ett trubbigt instrument för att stötta individer med låg ersättningsgrad från allmän pension och tjänstepension. Det finns därför såväl fördelningsargument som effektivitetsargument för att jämna ut de skattemässiga villkoren mellan olika sparformer. Mot denna bakgrund föreslås att det fasta beloppet i pensionssparavdraget slopas. Skattesubventionen i form av den lägre avkastningsskatten kommer dock att gälla även efter den 31 december 2015 för de tidigare gjorda avsättningarna.

Anställda som helt saknar pensionsrätt i anställning och skattskyldiga som har inkomst av aktiv näringsverksamhet föreslås även fortsättningsvis kunna göra avdrag med belopp som motsvarar det särskilda tilläggsutrymmet. Tilläggsutrymmet kan nämligen sägas motsvara den avdragsrätt för kostnader för tjänstepension som arbetsgivarna är berättigade till och som således kommer anställda till godo. Reglerna för arbetsgivarens avdragsrätt för pensionskostnader för de anställda berörs inte av förslaget.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016 och tillämpas första gången för försäkringspremier som betalas och inbetalningar på pensionssparkonton som görs efter den 31 december 2015.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 59 kap. 5, 9, 13 och 16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), IL, och att en ny paragraf, 1 a § IL, införs samt att 59 kap. 14 § IL ska upphöra att gälla.

3.3 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Avdragsrätten för privat pensionssparande innebär att det lämnas en skattecredit för sparandet. Denna skattecredit återbetalas då de utfallande beloppen beskattas. Då avdragsrätten begränsas ökar skatteintäkterna vid avsättningstillfället men minskar vid uttagstillfället. Förslaget ger därför främst ökade skatteintäkter på kort- och medelfristig sikt. På lång sikt är effekten betydligt lägre och beror på skillnaden i spararnas marginalskattesatser vid avsättnings- respektive uttagstillfället. Varaktigt effekt består av denna skillnad i marginalskattesatser samt en ränteeffekt till följd av att skattebetalningarna tidigareläggs.

De offentligfinansiella effekterna av att slopa avdragsrätten för privat pensionssparande beräknas till 4,45 miljarder kronor år 2016 och 1,41 miljarder kronor varaktigt. Av den totala intäktsökningen står begränsningen av avdragsrätten 2015 till 1 800 kronor per år för en intäktsökning om 3,09 miljarder kronor 2016 och 0,98 miljarder kronor varaktigt. Slopandet av pensionssparavdraget som innebär en ytterligare sänkning från 1 800 kronor står för en intäktsökning med 1,36 miljarder kronor 2016 och 0,43 miljarder kronor varaktigt.

Den varaktiga ökningen av skatteintäkterna beror på att beskattningen tidigare läggs från uttagstillfället till avsättningstillfället. Beräkningen av den varaktiga effekten tar hänsyn till beteendeeffekter i och med att ny-sparandet bedöms upphöra, eftersom insättningar och premiebetalningar kommer att ske med beskattade medel samtidigt som även utfallande belopp beskattas.

Det är troligt att sammansättningen av det totala sparandet i ekonomin ändras om skattesubventionen för privat pensionssparande tas bort. Sparandet i privata pensionsförsäkringar förväntas minska men kompenseras av ett ökat sparande i andra former. I den mån förslaget leder till att pensionssparande som inte längre är avdragsgillt omfördelas till andra sparformer, till konsumtion eller till löneavståenden inom ramen för tjänstepensionsavtal, kommer detta att påverka andra skattebaser såväl positivt som negativt. Den sammantagna effekten på de totala skatteintäkterna av en eventuell omallokering till alternativa sparformer, löneavståenden och konsumtion är dock svårbedömd då effekterna av olika möjliga omfördelningar tenderar att motverka varandra.

Effekter för myndigheter, företag och enskilda

Förslaget att slopa det fasta beloppet medför endast marginella förändringar för Skatteverket. Dessa förändringar kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. Eventuella utgifter för Skatteverket får hanteras inom befintliga och beräknade anslagsramar inom utgiftsområdet. För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få någon budgetpåverkan.

Förslaget bedöms påverka marknaden för pensionsprodukter, vilket i sin tur kan påverka förutsättningarna för de företag som är aktiva på marknaden. De pensionsprodukter som omfattas av avdraget för privat pensionssparande tillhandahålls främst av försäkringsbolag och fondförvaltare samt banker och kreditinstitut.

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) företagsdatabas fanns 2012 ca 15 700 företag med sammanlagt ca 90 000 anställda med verksamhet inom dessa områden (företag med SNI-koderna 64–66). Ca 11 600 av företagen hade inga anställda. Ca 3 000 företag hade 1–4 anställda, ca 660 företag 5–19 anställda, ca 150 företag 20–49 anställda och ca 200 företag hade 50 eller fler anställda. 432 företag hade förvaltning av pensionsfonder som sin huvudsakliga verksamhet, men det är svårt att bedöma hur många av företagen som tillhandahåller pensionsprodukter som en del av sin verksamhet. Pensionsmyndighetens uppgifter visar att privat pensionskapital till ett värde av ca 410 miljarder kronor förvaltades vid utgången av 2012. SCB:s finansiella rapporter visar att hushåll och icke vinstdrivande organisationer vid utgången av det fjärde kvartalet

2012 innehade finansiella tillgångar till ett värde av ca 8 360 miljarder kronor. Privat pensionssparande kan därför antas utgöra en mindre del av hushållens kapital och av det kapital som förvaltas av de berörda företagen totalt sett, men kan utgöra en större del av verksamheten för vissa företag. I den mån en slopad avdragsrätt medför att befintligt pensionssparande omfördelas till andra sparprodukter som tillhandahålls av företagen i sektorn bedöms sektorn som helhet inte påverkas i någon större omfattning av förslaget. Hur enskilda företag påverkas kommer att bero på till vilka produkter spararna väljer att omdisponera det sparande för vilket pensionssparavdrag inte längre kan göras.

Anställda utan pensionsrätt i anställning och skattskyldiga som har inkomst av aktiv näringsverksamhet föreslås även fortsättningsvis kunna göra pensionssparavdrag med belopp motsvarande det särskilda tilläggsutrymmet. Enligt Pensionsmyndigheten har ca 90 procent av de anställda i Sverige tjänstepension genom sin arbetsgivare. Antalet anställda år 2013 uppgick enligt SCB till ca 4,3 miljoner personer, och antalet anställda utan pensionsrätt i anställningen kan därför uppskattas till ca 430 000 personer. Därutöver finns ca 750 000 enskilda näringsidkare samt 116 000 fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Flertalet av de enskilda näringsidkarna och delägarna i handelsbolag har dock mycket små intäkter och gör i dagsläget i låg utsträckning avdrag för privat pensionssparande.

De företag som tillhandahåller pensionsprodukter kommer att behöva lämna information till sina kunder med anledning av förslaget. Kostnaden för detta kommer att variera mellan företag, beroende på bl.a. hur många kunder företaget har och hur kunderna kontaktas. Förutom denna engångsinsats medför förslaget inte några nya krav på företagen att upprätta, lagra eller överföra information. Förslaget bedöms därför inte påverka företagens administrativa kostnader som dessa mäts enligt standardkostnadsmodellen.

Fördelningsanalys

Förslaget att slopa det fasta beloppet medför främst en tidigareläggning av skattebetalningarna på det sparade beloppet. I den mån individer möter en lägre marginalskatt vid avsättningstillfället än vid uttagstillfället medför den tidigarelagda beskattningen en skattehöjning. Förslaget träffar i hög utsträckning personer med relativt höga inkomster eftersom det genomsnittliga avdraget för privat pensionssparande ökar med inkomstnivån. Personer med höga inkomster gör också avdraget i större utsträckning än personer med lägre inkomster. Förslaget har därmed en gynnsam fördelningsprofil.

Sedan avdraget sänktes till 1 800 kronor per år fr.o.m. 2015 är möjligheterna att spara i ett avdragsgillt privat pensionssparande begränsade. Ett slopande har därför begränsade effekter på inkomstfördelningen och på jämställdheten mellan män och kvinnor.

Innan sänkningen av avdraget var det totala avdragsbeloppet bland män och bland kvinnor ungefär lika stort. Kvinnor var mer benägna än män att använda avdraget, men vid en given inkomstnivå gjorde kvinnor och män ungefär lika stora avdrag i genomsnitt. Män som gjorde avdraget hade dock överlag högre inkomster än kvinnor som gjorde avdraget

och då främst höginkomsttagare kan tjäna på att göra avdrag för privat pensionssparande tjäande män som grupp mer på avdragsmöjligheten.

4 Nedsättning av avkastningsskatt

4.1 Bakgrund

Avkastningsskatt tas ut på sparande i bl.a. pensionsförsäkringar och kapitalförsäkringar. I de flesta fall betalas avkastningsskatten av den som har meddelat försäkringen eller tjänstepensionsavtalet. Utländska försäkringsgivare och tjänstepensionsinstitut som saknar fast driftställe i Sverige är emellertid inte skattskyldiga här. Skyldigheten att betala avkastningsskatt på utländska försäkringar och tjänstepensionsavtal ligger därför på innehavaren.

För att inkomstbeskattningen ska vara enhetlig för svenska och utländska försäkringar medges nedsättning av avkastningsskatten med belopp som motsvarar den utländska skatt som är hänförlig till försäkringen och som försäkringsgivaren eller den skattskyldige har betalat. Denna möjlighet till nedsättning gäller dock inte för den som har ett tjänstepensionsavtal hos ett utländskt tjänstepensionsinstitut.

Skattskyldigheten för innehavare av utländska tjänstepensionsavtal framgår av 2 § första stycket 8–10 lagen (1999:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, AvpL.

Möjligheten att sätta ned avkastningsskatten finns sedan den 1 januari 1997. Enligt 10 a § AvpL har en person som är skyldig att betala avkastningsskatt för en utländsk försäkring enligt 2 § första stycket 6 eller 7, rätt till nedsättning av avkastningsskatten med ett belopp som motsvarar den utländska skatt eller kupongskatt som försäkringsgivaren eller den skattskyldige själv har betalat. Bestämmelsen infördes i syfte att undanröja internationell dubbelbeskattning. Rätten att sätta ned avkastningsskatten har emellertid inte utvidgats till att omfatta även de personer som har att betala avkastningsskatt enligt 2 § första stycket 8, 9 eller 10.

4.2 Nedsättning av avkastningsskatt vid avtal med utländskt tjänstepensionsinstitut

Promemorians förslag: Möjligheten att sätta ned avkastningsskatt ska utvidgas till att gälla även utländsk skatt och kupongskatt som hänför sig till avtal om tjänstepension som ingåtts med ett utländskt tjänstepensionsinstitut.

Skälen för promemorians förslag: Tjänstepensionsavtal med ett utländskt tjänstepensionsinstitut kan föranleda utländsk skatt och kupongskatt på samma sätt som placeringar i utländska kapital- eller pensionsförsäkringar. Den person som tecknat ett tjänstepensionsavtal

med ett utländskt tjänstepensionsinstitut riskerar därmed att avkastningen på pensionskapitalet beskattas dubbelt.

Möjligheten att sätta ned avkastningskatten med belopp motsvarande betald utländsk skatt bör vara densamma, oavsett vilken av ovan nämnda sparandeformer som används. Genom förslaget blir beskattning av de olika sparandeformerna enhetlig och risken för internationell dubbelbeskattning av utländska tjänstepensionsavtal undanröjs.

Bestämmelsen i 10 a § AvpL bör därför ändras så att rätten att sätta ned avkastningsskatten utvidgas till att även omfatta personer som anges i 2 § första stycket 8, 9 och 10 AvpL.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 10 a § AvpL.

4.3 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

Förslaget innebär att det införs en möjlighet för den som har ett tjänstepensionsavtal hos ett utländskt pensionsinstitut att sätta ned avkastningsskatten med ett belopp motsvarande den utländska skatt och kupongskatt som betalats och som är hänförlig till avtalet.

Utländska försäkringsgivare och tjänstepensionsinstitut är skyldiga att lämna kontrolluppgift om försäkringar och tjänstepensionsavtal, men av kontrolluppgiften framgår inte om det rör sig om försäkring eller avtal. Uppgifter saknas därför om förekomsten av utländska tjänstepensionsavtal. Förekomsten bedöms dock vara ytterst begränsad. För att nedsättning av utländsk skatt ska bli aktuell krävs dessutom att kupongskatt eller utländsk skatt har betalats. De offentligfinansiella effekterna av förslaget bedöms därför vara försumbara.

Effekter för myndigheter och företag

Utländska försäkringsgivare och tjänstepensionsinstitut som saknar fast driftställe i Sverige är inte skattskyldiga i Sverige och berörs därför inte direkt av förslaget. I stället är innehavaren skattskyldig till avkastningsskatt. Att innehavaren tillåts avräkna utländsk skatt eller kupongskatt medför en skattemässig likabehandling i Sverige av sparande hos nationella och utländska pensionsinstitut. Detta bidrar till att jämna ut konkurrensvillkoren mellan utländska och inhemska pensionsinstitut.

Skatteverkets kostnader för att handlägga de ärenden som tillkommer då tillämpningen av bestämmelsen utökas bedöms som mycket marginell och kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. Eventuella tillkommande kostnader får hanteras inom befintliga och beräknade anslagsramar inom utgiftsområdet.

5 Återköp och förtida avslut

5.1 Höjd beloppsgräns

Promemorians förslag: Beloppsgränsen för återköp av pensionsförsäkring och förtida avslut av pensionssparkonto utan Skatteverkets medgivande höjs till ett prisbasbelopp.

Skälen för promemorians förslag: Bestämmelserna om återköp av pensionsförsäkring och förtida avslut av pensionssparkonto innebär en möjlighet för försäkringsgivare och pensionssparinstitut att avveckla en kostsam administration av små sparanden utan egentlig betydelse för den enskildes totala pension.

För återköp och förtida avslut av pensionssparanden med en behållning som överstiger gränsbeloppen krävs dispens från Skatteverket. Dispensförfarandet tillämpas också om det brister i någon av de övriga förutsättningarna som måste vara uppfyllda för en förtida utbetalning utan särskilt beslut från Skatteverket. Majoriteten av Skatteverkets dispensprövningar faller bort om den lägre gränsen på 30 procent av ett prisbasbelopp för återköp och förtida avslut höjs till ett prisbasbelopp, vilket innebär administrativa lättnader för Skatteverket. Det innebär också en förenkling för den enskilde pensionsspararen att inte behöva vända sig till Skatteverket för att få begäran om återköp eller förtida avslut prövad.

Att återköp tillåts enligt inkomstskattelagen är i sig inte tillräcklig för att ett återköp ska komma till stånd. Det krävs också att återköp eller förtida avslut har accepterats av det aktuella försäkringsbolaget eller pensionssparinstitutet. Ansvarsfördelningen mellan Skatteverket och övriga aktörer enligt dagens regler kan vara svårbegriplig. En höjning av gränsbeloppet skulle medföra att förfarandet med dubbel prövning blir tillämpligt i färre fall. Förfarandet skulle därmed bli mer överskådligt och lättare att förstå.

Mot denna bakgrund föreslås att gränsbeloppet för återköp av pensionsförsäkring och förtida avslut av pensionssparkonto utan särskilda villkor höjs från 30 procent av prisbasbeloppet till ett prisbasbelopp. För att få tillgång till pensionsmedel utan dispens ska det liksom tidigare krävas att hela försäkringen återköps alternativt att pensionssparkontot avslutas.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 58 kap. 18 och 32 §§ IL.

5.2 Slopad tidsgräns

Promemorians förslag: Bestämmelsen som anger när ett pensionssparkonto tidigast får avslutas slopas.

Skälen för promemorians förslag: Pensionssparkonto är en form av pensionssparande som saknar försäkringsanknytning men som i övrigt liknar en pensionsförsäkring. En person som vill avsluta ett pensionssparkonto med en behållning under gränsbeloppet innan ålderspensionen annars får betalas ut, dvs. vanligtvis före 55 års ålder, måste söka dispens hos Skatteverket. En person som i motsvarande situation vill initiera ett återköp av en pensionsförsäkring kan däremot göra det oavsett ålder utan att söka dispens. Reglerna för de båda sparformerna bör så långt som möjligt harmoniseras. Den skattemässiga neutraliteten mellan olika former för pensionssparande främjas av att bestämmelserna utformas så lika som möjligt. Det rör sig vidare om förtida avslut av konton med en begränsad behållning och därmed en begränsad betydelse för den enskildes totala pension. Mot denna bakgrund saknas det skäl att upprätthålla kravet på att spararen ska ha uppnått den ålder när pensionen får börja betalas ut för att avsluta ett individuellt pensionssparande genom en engångsutbetalning. Det föreslås därför att kravet om att kontot får avslutas tidigast vid den tidpunkt pensionen får börja betalas ut ska slopas. Förslaget bidrar till att skillnaderna mellan de olika sparformerna minskar.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 58 kap. 32 § IL.

5.3 Övriga återköp och avslut utan dispens

Promemorians förslag: De särskilda bestämmelserna om återköp av pensionsförsäkring och förtida avslut av pensionssparkonto, om försäkringen eller kontot inte är förenade med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande och betalning inte har gjorts under de senaste tio åren, slopas.

Skälen för promemorians förslag: Enligt gällande regler får återköp och förtida avslut utan medgivande från Skatteverket också ske om pensionssparandet inte är förenat med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande och uppfyller villkoret om viss period utan nysparande. Detta gäller under förutsättning att det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst ett prisbasbelopp. Beloppsgränsen i dessa fall är således densamma som den föreslagna nya beloppsgränsen för återköp och förtida avslut. De särskilda villkoren förlorar därför sin betydelse för frågan om förtida utbetalning. Om en förtida utbetalning ska godtas skatterättsligt utan dispens får istället bestämmas helt och hållet utifrån pensionssparandets värde. Det kommer då att finnas endast en möjlighet till återköp av pensionsförsäkring och förtida avslut av pensionssparkonto utan krav på medgivande från Skatteverket. Detta bidrar till att den skatterättsliga reglering som begränsar rätten att förfoga över pensionssparandet kan förenklas ytterligare. Därför föreslås att de särskilda bestämmelser som, under vissa villkor tillåter återköp och förtida avslut om det tekniska återköpsvärdet respektive kontobehållningen uppgår till högst ett prisbasbelopp, ska slopas.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 58 kap. 18 och 32 §§ IL.

5.4 Delvisa återköp och förtida utbetalningar

Promemorians förslag: Dispensbestämmelserna ändras så att det framgår att Skatteverket får medge återköp av en del av försäkringens värde alternativt att en del av behållningen på pensionssparkontot betalas ut i förtid.

Skälen för promemorians förslag: Skatteverket bör kunna medge förtida utbetalning av en del av behållningen på ett pensionssparkonto eller återköp av en del av en försäkring, om pensionsspararen är på obestånd och genom en utbetalning kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl. Det föreslås därför att dispensbestämmelserna om återköp och förtida uttag ändras så att det framgår att Skatteverket får medge delvis utbetalning i förtid och delvis återköp av pensionsförsäkring, om pensionsspararen är på obestånd och genom en utbetalning kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl. För att få tillgång till pensionsmedel av begränsat värde utan dispens ska det dock alltså krävas att hela försäkringen återköps, alternativt att sparkontot avslutas. Den sparare som vill återköpa en del av sin försäkring eller få en del av behållningen på sitt pensionssparkonto utbetald ska därför, oavsett beloppets storlek, alltid ansöka om dispens hos Skatteverket.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 58 kap. 18 och 32 §§ IL.

5.5 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

I detta avsnitt lämnas tre förslag som syftar till att harmonisera reglerna om återköp och förtida avslut av pensionssparanden, så att återköp ska kunna ske utan dispens från Skatteverket då den totala behållningen understiger ett prisbasbelopp (avsnitt 5.1–5.3). Förslaget gällande delvisa återköp och förtida utbetalningar (avsnitt 5.4) innebär i praktiken inga förändringar i tillämpningen av reglerna. Förslaget har därför inga offentligfinansiella effekter.

De ökade möjligheterna till återköp och förtida avslut föreslås införas samtidigt som pensionssparavdraget slopas. Skatteverkets uppgifter visar att ca 340 000 individuella pensionssparkonton (IPS-konton) hade en behållning under 50 000 kronor vid utgången av 2013. Den totala behållningen på kontona var ca 11,43 miljarder kronor. Prisbasbeloppet för 2016 prognosticeras till 44 800 kronor. Om beloppet på IPS-kontona antas vara jämnt fördelat i intervallet 0–50 000 kronor finns ca 90 procent av det sparade beloppet på konton med mindre än 44 800

kronor i behållning. Den totala behållningen på kontona kan uppskattas till ca 10 miljarder kronor och antalet konton till ca 300 000. Förslagen gäller även pensionsförsäkringar. Antalet försäkringar som omfattas och det tekniska återköpsvärdet för dessa har dock inte kunnat beräknas. I brist på underlag antas att pensionsförsäkringar står för ungefär lika många sparare och lika stora belopp som IPS, och det totala underlaget uppskattas därför till ca 20 miljarder kronor.

Ansökningarna om förtida avslut kan förväntas öka under en period bland de som har mindre belopp sparade. Samtidigt är avkastningskatten på pensionssparandet lägre än skatten på alternativa sparformer, vilket kan antas dämpa intresset att flytta kapitalet. För ett avslut krävs dessutom godkännande från företaget som har kontot eller försäkringen, vilket ytterligare minskar antalet fall där förtida avslut och återköp kan antas ske. Den sammantagna effekten är svårbedömd. Om 1 procent av kapitalet skulle tas ut och spararna har den genomsnittliga marginalskatten för inkomst av tjänst för 2015 på ca 39 procent ger detta en engångsökning av skatteintäkterna med ca 78 miljoner kronor, fördelat på några år efter genomförandet. Samtidigt minskar de framtida skatteintäkterna med samma nominella belopp. Tidigareläggningen av beskattningen ger dock upphov till en ränteeffekt. Denna engångseffekt beräknas öka skatteintäkterna med 0,6 miljoner kronor varaktigt.

Effekter för myndigheter, företag och enskilda

Förslaget bedöms påverka företag som tillhandahåller pensionsprodukter, främst försäkringsbolag och fondförvaltare samt banker och kreditinstitut. Se konsekvensanalysen i avsnitt 3.3 för en beskrivning av de företag som berörs.

Förslagen ökar den enskildes möjligheter till återköp av pensionsförsäkringar och förtida avslut av pensionssparkonton genom att prövning av ärenden som godkänts av sparinstitutet inte också behöver prövas hos Skatteverket. För företagen innebär detta att intyg till Skatteverket på att beviljade återköp inte strider mot försäkringsavtal eller försäkrings tekniska riktlinjer inte behöver utfärdas i lika många fall. Förslagen i avsnitt 5.2 och 5.3 syftar till att förenkla befintliga regler. Dessa förslag minskar den mängd information företagen behöver ta fram för att genomföra ett avslut och ersätter dagens många olika villkor med en enhetlig beloppsgräns enligt förslaget i avsnitt 5.1. Genom detta förenklas avslutsförfarandet, vilket minskar företagens administrativa kostnader.

Uppskattningar av företagens administrativa kostnader kan göras med databasen Malin. Dock saknas uppgift om tidsåtgången för att utfärda intyg om återköp eller förtida avslut. Däremot anges i Malin att intyg om omvandling av pensionsavtal tar 3 minuter att utfärda och utförs av banksäljare till en kostnad av 296 kronor per timme. Om intyg om återköp och avslut antas vara ungefär lika tidskrävande som ett intyg om omvandling minskar förslagen den administrativa kostnaden per avslut med 14,80 kr ($296 \times 3 / 60$). Skatteverket mottog under 2011 ca 1 000 ansökningar om förtida avslut av pensionssparanden med ett värde under ett prisbasbelopp. Om 1 000 fler avslut kan göras utan Skatteverkets medverkan minskar företagens administrativa kostnader med 14 800 kronor.

Höjningen av beloppsgränsen görs i kombination med att pensions-sparavdraget slopas (se avsnitt 3). Slopandet kan förväntas öka intresset för att avsluta pensionssparanden i förtid, med följderna att försäkringsbolag och pensionssparinstitut under en övergångsperiod får hantera fler ansökningar om förtida utbetalningar av pensionsmedel. I den mån ansökningarna om återköp och förtida avslut ökar bidrar förslagen till att öka företagens arbetsbelastning. Det kan dock antas att även företagen har ett intresse av att avsluta pensionssparkonton med mindre behållning och flytta över denna till andra sparprodukter. Eftersom det inte handlar om en årligen återkommande rapportering påverkar detta inte företagens administrativa kostnader så som dessa mäts enligt standardkostnadsmetoden.

Dispensärenden kräver manuell hantering hos Skatteverket. Genom förslagen bedöms antalet ärenden minska, vilket minskar Skatteverkets arbetsbelastning. Besparingen uppskattas till 1,7 miljoner kronor per år.

Ett enklare förfarande med färre dispensärenden och utan dubbla prövningar hos Skatteverket och bolagen blir även lättare att förutse och tillämpa för den enskilde som behöver ta ut sitt pensionssparande i förtid.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

10 a §

I paragrafens *första stycke* anges bl.a. i vilka fall avkastningsskatten kan sättas ned för utländsk skatt och skatt enligt kupongskattelagen (1970:624). *Första stycket* ändras så att rätten att sätta ned avkastningsskatten även omfattar personer som enligt 2 § första stycket 8–10 är skattskyldiga till avkastningsskatt för avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige.

6.2 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

58 kap.

18 §

I *första stycket* ändras beloppsgränsen för återköp om 30 procent av prisbasbeloppet till ett helt prisbasbelopp. I dessa fall krävs att hela försäkringen återköps. Den alternativa möjligheten till återköp då försäkringen inte är förenad med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande och premier för försäkringen inte har betalats under de senaste tio åren slopas.

I *andra stycket* regleras möjligheten för Skatteverket att i vissa situationer medge återköp i andra fall. Bestämmelsen förtydligas så att det uttryckligen framgår att Skatteverket får medge återköp av hela eller en del av pensionsförsäkringens värde.

32 §

Beloppsgränsen om 30 procent av prisbasbeloppet i *första stycket* för avslut genom utbetalning i förtid ändras till ett helt prisbasbelopp. Kravet att förtida avslut endast får ske om den tidpunkt då pensionen får börja betalas ut har inträtt slopas. Pensionssparkontot får således avslutas även före den tidpunkt då pensionen annars får börja betalas ut. Den alternativa möjligheten till förtida avslut då kontot inte är förenat med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande och inbetalning på kontot inte har gjorts under de senaste tio åren slopas. Förutsättningarna för att avsluta ett pensionssparkonto i förtid blir därmed samma som för återköp av pensionsförsäkring.

I *andra stycket* regleras möjligheten för Skatteverket att i vissa situationer medge utbetalning i förtid i andra fall. Bestämmelsen ändras så att Skatteverket får möjlighet att medge att hela eller en del av kontobehållningen betalas ut i förtid. Det ska alltså inte krävas att kontot avslutas i sin helhet i de fall utbetalningen föregås av ett särskilt beslut från Skatteverket.

59 kap.

1 a §

Paragrafen är ny och anger vilka som får göra pensionssparavdrag. De två grupper som tidigare kunde göra utökat pensionssparavdrag enligt 59 kap. 5 § andra och tredje styckena, får göra pensionssparavdrag även efter att avdragsrätten med ett fast belopp slopas. Det gäller den som saknar pensionsrätt i anställning och den som driver aktiv näringsverksamhet och framgår av *första stycket*. I *andra stycket* hänvisas till 16 § gällande när pensionssparavdrag får göras av den som är begränsat skattskyldig. I *tredje stycket* anges att pensionssparavdrag även får göras efter beslut om dispens enligt 8–12 §§. Skatteverket får medge dispens för pensionssparavdrag för t.ex. en skattskyldig som har avdragsgrundande inkomst i inkomstslaget tjänst och i huvudsak saknar pensionsrätt i anställning.

5 §

Paragrafen ändras så att de tidigare tilläggsbeloppen blir beloppsgränser och flyttas till *första stycket* respektive *andra stycket*. Det fasta beloppet tas bort.

9 §

Paragrafen ändras redaktionellt till följd av ändringarna i 59 kap. 5 §.

13 §

Hänvisningen till 59 kap. 14 § tas bort som en följd av att 14 § upphör att gälla.

14 §

Paragrafen upphör att gälla som en följd av att det fasta beloppet i 5 § slopas. Då det fasta beloppet slopas finns inte längre något belopp att fritt fördela mellan näringsverksamheten och allmänna avdrag.

16 §

Bestämmelsen att pensionssparavdrag får göras av den som är obegränsat skattskyldig flyttas till den nya paragrafen 1 a §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016 och tillämpas första gången för försäkringspremier som betalas och inbetalningar på pensionssparkonton som görs efter den 31 december 2015. Äldre bestämmelser föreslås gälla för premier som betalas respektive inbetalningar som görs före den 1 januari 2016. För skattskyldiga med brutna räkenskapsår föreslås att avdrag ska medges för betalningar som görs efter den 31 december 2015 bara till den del som utrymme finns kvar inom beloppsgränsen enligt den nya lydelsen i 59 kap. 5 § IL, dvs. upp till de gamla tilläggsbeloppen.